

Datum: 2025-09-29

Tid: kl. 13:00-16:00

Plats: Sammanträdesrum Silvergruvan, Regionhuset, ingång 4, Västerås

Ledamöter

Silvana Enelo-Jansson (M), ordförande
Margaretha Lundell (L), Förste vice ordförande
Janeth Persson (SD)
Dennis Nilsson (S), Andre vice ordförande
Lennart Engman (V)
Amanda Grönlund (KD), Adjungerad ledamot
Åsa Ernfridsson (S), Adjungerad ledamot

Ersättare

Anna Åkerström (M)
Carolyn Karlsson (SD)
Ingrid Hellström (S)
Mikael Söderlund (M), Adjungerad ersättare
Päivi Kirsilä (V), Adjungerad ersättare

Övriga

Anna-Karin Jansson, verksamhetschef
Mats Stenberg, verksamhetschef Kvinnokliniken
Ann-Lois Ringström, verksamhetsutvecklare Kvinnokliniken
Elin Hellström, mötessekreterare

1 Fastställande av föredragningslista**Förslag till beslut**

Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Föregående protokoll**Förslag till beslut**

Anmäls att patientnämndens protokoll från sammanträdet 2026-05-26 justerats i föreskriven ordning.

3 Justering**Förslag till beslut**

Dennis Nilsson utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

4 Nästa sammanträde**Förslag till beslut**

Nästa sammanträde ska äga rum måndagen den 10 november kl 13.00.

5 Muntlig information

Besök på Hälso- och sjukvårdsnämnden – presidiet
Verksamheten under sommaren
Löf (regionens ömsesidiga försäkringsbolag)-utbildning
Statistik fram till 31 augusti 2025

Förslag till beslut

Informationen noteras.

6 Stödpersonersättning (PK250095)**Sammanfattning**

Patientnämnden har ett uppdrag att förordna stödpersoner. Behovet att se över ersättningen till stödpersoner har funnits en längre tid men på grund av regionens ekonomiska läge och restriktivitet har arbetet flyttats fram till nu. I dag är ersättningen 1100 kronor. Senaste höjningen av stödpersonersättningen skedde 2020 med en höjning på 100 kronor, höjningen innan det skedde 2014 då också med 100 kronor. Utredningen visar att Region Västmanland har låg ersättning jämfört med övriga regioner och behöver göra en uppräknings.

Förslag till beslut

1. Månadersättningen som betalas ut för stödpersonsuppdrag höjs till 1500 kronor med en fortsatt uppräknings varje år.
2. Månadersättningen räknas upp varje år enligt prisindex LPIK som publiceras i augusti varje år.
3. Reseersättningen fortsätter enligt tidigare beslut och följer regionens regelsystem.

4. Föreslagna ändringar gäller från och med 2026-01-01.
5. Första uppräkningsen gäller från och med 2027-01-01.
6. Finansiering sker inom befintlig ram.

Expedieras till

Controllerservice
Verksamhetschef Patientnämnden

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Stödpersonersättning

7 Delårsrapport 2 2025 Patientnämnden (PK250004)**Sammanfattning**

Efter förra årets stabilisering av ärenden ökar det nu med 12 procent. Patientnämnden har haft stort fokus på den nya påminnelseprocessen. Uppföljningen visar en förbättring men resultatet är fortfarande inte tillräckligt bra. En uppdatering kommer ske under hösten.

Vi har sett över stödpersonersättningen jämfört med övriga regioner och kommer lämna ett förslag på ökat arvode.

Det ackumulerade ekonomiska resultatet till och med juli uppgår till + 1,1 miljoner kronor, +0,6 miljoner kronor avvikelse mot budget. Det positiva resultatet är en effekt av lägre sociala avgifter samt kostnader som ännu inte kommit.

- Bruttokostnadsutveckling (ack utfall jmf ack utfall fg år) -2,5 %
- Arbetad tid t o m juli: +6,83 %, (0 årsarbetare)
- Sjukfrånvaro, ack 2,7 % (6,8 % fg år)
- Årsprognos +1,1 mnkr

Förslag till beslut

1. Delårsrapport 2 2025 för patientnämnden läggs till handlingarna
2. Delårsrapporten överlämnas till regionstyrelsen och regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Delårsrapport 2 2025 Patientnämnden
- Patientnämndens kansli Delårsrapport 2 2025 utkast 1.0

8 Uppföljning internkontrollplan 2025 patientnämnden (PK240156)**Sammanfattning**

Uppföljning av patientnämndens internkontrollplan 2025 redovisas i Delårsrapport 2 2025 för patientnämnden.

Resultatet visar för kontrollpunkt:

- 1: Kontroll av att stödpersoner fullgör sitt uppdrag anses uppfyllt.
- 2: Kontroll av inskickade avslut för stödpersonsuppdrag vid LPT – visar negativt resultat. Av 14 avslut har endast 2 inkommit och via telefon. Rapport kommer ske till berörda verksamhetschefer samt en gemensam genomgång av rutinen. Uppföljning fortsätter nästa år.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Expedieras till

Verksamhetschef för vuxenpsykiatri
Verksamhetschef för BUP barn och ungdomspsykiatri
Områdeschef för psykiatri
Verksamhetschef för Patientnämnden

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Redovisning intern kontroll 2025 för patientnämnden

9 Kvinnoklinikens verksamhet

Ärendet i korthet

Kvinnokliniken presenterar sin verksamhet och ger återkoppling på synpunkter och klagomål som inkommer till verksamheten och hantering av dessa.
Tankar kring patientnämndens gemensamma rapport med IVO som rör förlossning.

Definition förlossning:

Ärenden som avser kvinnans vård i samband med förlossning och eftervård samt vård som ges till följd av problem som uppstått vid tidigare förlossning, oavsett problemområde och även skada på barnet som uppstått under förlossningen.
Mats Stenberg och Ann-Lois Ringström informerar.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Beslutsunderlag

- Region Västmanland Förlossning (1.0) 2024

10 Exempelärenden

Handläggare från patientnämndens kansli föredrar exempelärenden.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

11 Anmälan stödpersonsuppdrag

Antal stödpersoner är 29 stycken och antal pågående uppdrag är 56 stycken.

Förslag till beslut

Anmälningssärendet läggs till handlingarna

12 Redovisning av delegeringsbeslut**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

Delegeringsbeslut

- PK250019-5 Protokoll över beslut enligt delegation Avslutade ärenden 1 maj - 31 augusti
- PK250019-6 Protokoll över beslut enligt delegation Stödperson september 2025

13 Sammanträdesdagar 2026 (RV250436)**Sammanfattning**

Patientnämnden föreslås sammanträda följande dagar 2026:

Samtliga sammanträden äger rum kl 13.00

Måndagen den 16 februari

Måndagen den 13 april

Måndagen den 1 juni

Måndagen den 28 september

Måndagen den 30 november

Förslag till beslut

Sammanträdesdagar för patientnämnden 2026 fastställs enligt redovisat förslag.

14 Övriga frågor

6

PK250095

Regionkontoret, Patientnämndens kansli
Anna-Karin Jansson

TJÄNSTESKRIVELSE STÖDPERSONSERSÄTTNING

Förslag till beslut

1. Månadsersättningen som betalas ut för stödpersonsuppdrag höjs till 1500kr med en fortsatt uppräknings varje år.
2. Månadsersättningen räknas upp varje år enligt prisindex LPIK som publiceras i augusti varje år.
3. Reseersättningen fortsätter enligt tidigare beslut och följer regionens regelsystem.
4. Att föreslagna ändringar gäller från och med 2026-01-01
5. Första uppräkningsen gäller från och med 2027-01-01
6. Finansiering sker inom befintlig ram

Ärendet i korthet

Patientnämnden har ett uppdrag att förordna stödpersoner, behovet att se över ersättningen har funnits en längre tid men på grund av regionens ekonomiska läge och restriktivitet har arbetet flyttats fram till nu. Senaste höjningen av stödpersonersättningen skedde 2020 med en höjning på 100kr, höjningen innan det skedde 2014 med 100kr. Utredningen visar att Region Västmanland har låg ersättning jämfört med övriga regioner och behöver göra en uppräknings.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Patientnämnden ska rekrytera, utbilda och förordna stödpersoner åt patienter som vårdas i enlighet med lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, samt de som hålls isolerade enligt smittskyddslagen (2004:168). Stödpersoner har en viktig uppgift i samhället som medmänniskor till de patienter som vårdas med tvång.

När en patient begär en stödperson ska en sådan utses. En stödperson kan utses också i annat fall, om patienten inte motsätter sig det. Antalet stödpersonsförordnanden styrs utifrån de tvångsvårdade patienternas behov. Det innebär att behovet av stödpersoner kan variera mellan åren. Önskemål om stödperson anmäls till patientnämnden från chefsläkare eller annan, vilka har skyldighet att informera patienten om rätten att få en stödperson.

Stödpersoner bistår patienten i personliga frågor så länge denna ges tvångsvård, samt fyra veckor efter det att tvångsvården upphört, om patient och stödpersonen samtycker till det. Stödpersonen har rätt att besöka patienten på vårdinrättningen, om det inte finns särskilda inskränkningar och besöket kan genomföras utan risk för smittspridning. Patientnämnden Västmanland förordar ett besök i veckan.

Stödpersonen ersätter inte vårdpersonal, är inte ett juridiskt ombud och ansvarar inte heller för patientens ekonomi.

För att främja rekryteringen bör uppdraget att vara stödperson förenas med skälig ekonomisk ersättning.

Ersättningen på 1100 kr har inte höjts sedan januari 2020 då med 100kr. Dessförinnan har höjningar skett 1 januari 2014 100kr och 2008 med 100kr.

Patientnämndens kostnader består förutom administration även av en ekonomisk ersättning till stödpersonerna. Ersättningen utgörs av ett skattepliktigt arvode inklusive arbetsgivaravgift. I förekommande fall tillkommer även ersättning för resor och parkering som görs i samband med uppdraget. Reseersättning ges enligt regionens regelsystem.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Det finns anledning att se över en ersättningshöjning. Dels utifrån ett tidsperspektiv, det är fem år sedan en höjning beslutades senast och före det 2014, dels finns det en potentiell risk att vi tappar viktiga stödpersoner om de upplever en alltför stor glidning i ersättning jämfört med övriga landets regioner.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Region Västmanland har ett ekonomiskt läge där restriktivitet har lagts ut på samtliga verksamheter. Den ekonomiska bedömningen är att den planerade höjning per patient och månad är möjligt att genomföra utan att riskera negativa ekonomiska avvikelser i kommande budgetar och därmed även riskera EiB. Bedömning har gjorts att en ersättningshöjning hanteras inom ramen för patientnämndens budget baserat på historiken. Det vill säga, givet att den årliga uppräknings av politiska bidrag sker enligt tidigare beslut, men kan påverkas av ökat antal tvångsvårdade patienter.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barnen eller barnen som närstående.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för medborgarna

Uppföljning

Uppföljning sker enligt regionens ekonomiredovisning.

Beslutet skickas till

Controllerservice

Verksamhetschef Patientnämnden

7

PK250004

Regionkontoret, Patientnämndens kansli
Anna-Karin Jansson
Epost: anna-karin.jansson@regionvastmanland.se
Telefon:

TJÄNSTESKRIVELSE DELÅRSRAPPORT 2 2025 PATIENTNÄMNDEN

Förslag till beslut

Delårsrapport 2 2025 för patientnämnden godkänns

Ärendet i korthet

Efter förra årets stabilisering av ärenden ökar det nu med 12 procent.

Patientnämnden har haft stort fokus på den nya påminnelseprocessen. Uppföljningen visar en förbättring men resultatet är fortfarande inte tillräckligt bra. En uppdatering kommer ske under hösten.

Vi har sett över stödpersonersättningen jämfört med övriga regioner och kommer lämna ett förslag på ökat arvode.

Det ackumulerade ekonomiska resultatet uppgår till och med juli uppgår till + 1,1 mnkr, +0,6 mnkr avvikelse mot budget. Det positiva resultatet är en effekt av lägre sociala avgifter samt kostnader som ännu inte kommit.

- Bruttokostnadsutveckling (ack utfall jmf ack utfall fg år) -2,5 %
- Arbetad tid t o m juli: +6,83 %, (0 årsarbetare)
- Sjukfrånvaro, ack 2,7 % (6,8 % fg år)
- Årsprognos +1,1 mnkr

Beslutet skickas till

Samtliga kommuner i Västmanland myndighetsbrevlådor

Verksamhetschef Patientnämndens kansli

Delårsrapport 2 2025

Patientnämnden

Året i korthet

Patientnämnden har haft stort fokus på den nya påminnelseprocessen. Uppföljningen visar en förbättring men resultatet är fortfarande inte tillräckligt bra. En uppdatering kommer ske under hösten.

Efter förra årets stabilisering av ärenden ökar det nu igen med 12 procent fram till delår 2.

Vi har sett över stödpersonersättningen jämfört med övriga regioner och kommer lämna ett förslag på ökat arvode.

- Det ackumulerade ekonomiska resultatet uppgår till och med juli uppgår till + 1,1 mnkr, +0,6 mnkr avvikelse mot budget

Det positiva resultatet är en effekt av lägre sociala avgifter samt kostnader som ännu inte kommit.

- Bruttokostnadsutveckling (ack utfall jmf ack utfall fg år) -2,5 %
- Arbetad tid t o m juli: +6,83 %, (0 årsarbetare)
- Sjukfrånvaro, ack 2,7 % (6,8 % fg år)
- Årsprognos +1,1 mnkr

Framtid och utmaningar

- Det är fortfarande ett ökat ärendeinflöde, den stora ökningen gäller ärenden som skickas till verksamhet för yttrande vilket ökar handläggningstiden.
- Vi ser ett fortsatt högt antal ärenden med ökad komplexitet där ärendena tar längre tid att hantera.
- Vi har haft en större efterfrågan av personliga besök.
- För att effektivisera, förbättra och kvalitetssäkra handläggningen behöver vi lägga tid på utveckling av de digitala systemen. Vilket under en tid kommer ta resurser från handläggningen. Utvecklingen är också beroende av IT-resurser.

Så redovisas utvecklingen

Mål och indikatorer	Skalsteg	Uppdrag/ aktiviteter	Skalsteg
Utveckling i önskad riktning	Positiv	Arbete pågår enligt plan	Planenligt
Oförändrad eller otillräcklig utveckling	Oförändrad	Arbete pågår men följer inte tidplan	Delvis planenligt
Utveckling i oönskad riktning	Negativ	Arbetet ej påbörjat	Ej planenligt
Data saknas	Inget värde	-	-

Engagerade medarbetare med rätt kompetens

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Status	Kommentar
Sjukfrånvaro	6,8%	3,0%	2,7%	Positiv	Inga pågående sjukskrivningar

Mål	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
Patientnämndens kansli ska vara en hälsosam arbetsplats både fysiskt och psykiskt	2025-2026	Kanslichef	Positiv	Arbetet fortgår enligt tidigare år. Planerad uppstart av utvecklande medarbetarskap sker under hösten.
Att kansliet är en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö	2025-2026	Kanslichef	Positiv	Arbetet fortgår enligt tidigare år. Regelbundna avstämningar sker gällande arbetsmiljön både i grupp och individuellt.

Målområde Invånare och verksamhet/process

Mål Tidplan Ansvarig Status Kommentar

Västmanlands invånare och vårdens verksamheter har kännedom och kunskap om patientnämnden	2025-2026	Kanslichef	Positiv	Arbetet fortgår. Under året har ny broschyr tagits fram, möten med fler verksamheter för att sprida information om patientnämnden.
Stärka patienternas delaktighet, använda deras synpunkter och klagomål	2025	Kanslichef	Oförändrat	Delvis planenligt, en aktivitet har inte startat än.
Säkerställa ett säkert och ändamålsenligt ärendehanteringssystem	2025-2026	Kanslichef	Oförändrat	Arbetet under hösten kommer fokusera på en uppdatering av systemet synergi som ska leda till förbättringar för patientnämnden gällande ärendehantering.
Samordning av yttrande när fler verksamheter är inblandade	2025-2026	Kanslichef	Oförändrat	Arbetet har tillfälligt stannat av på grund av identifiering av ett projekt där kommun och region har påbörjat ett liknande arbete. Patientnämnden ska bli inbjudna till projektet.
Utveckling och kvalitetssäkring av en standardiserad handläggning av ärenden	2025-2026	Kanslichef	Positiv	Arbetet fortgår

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro % (ack)

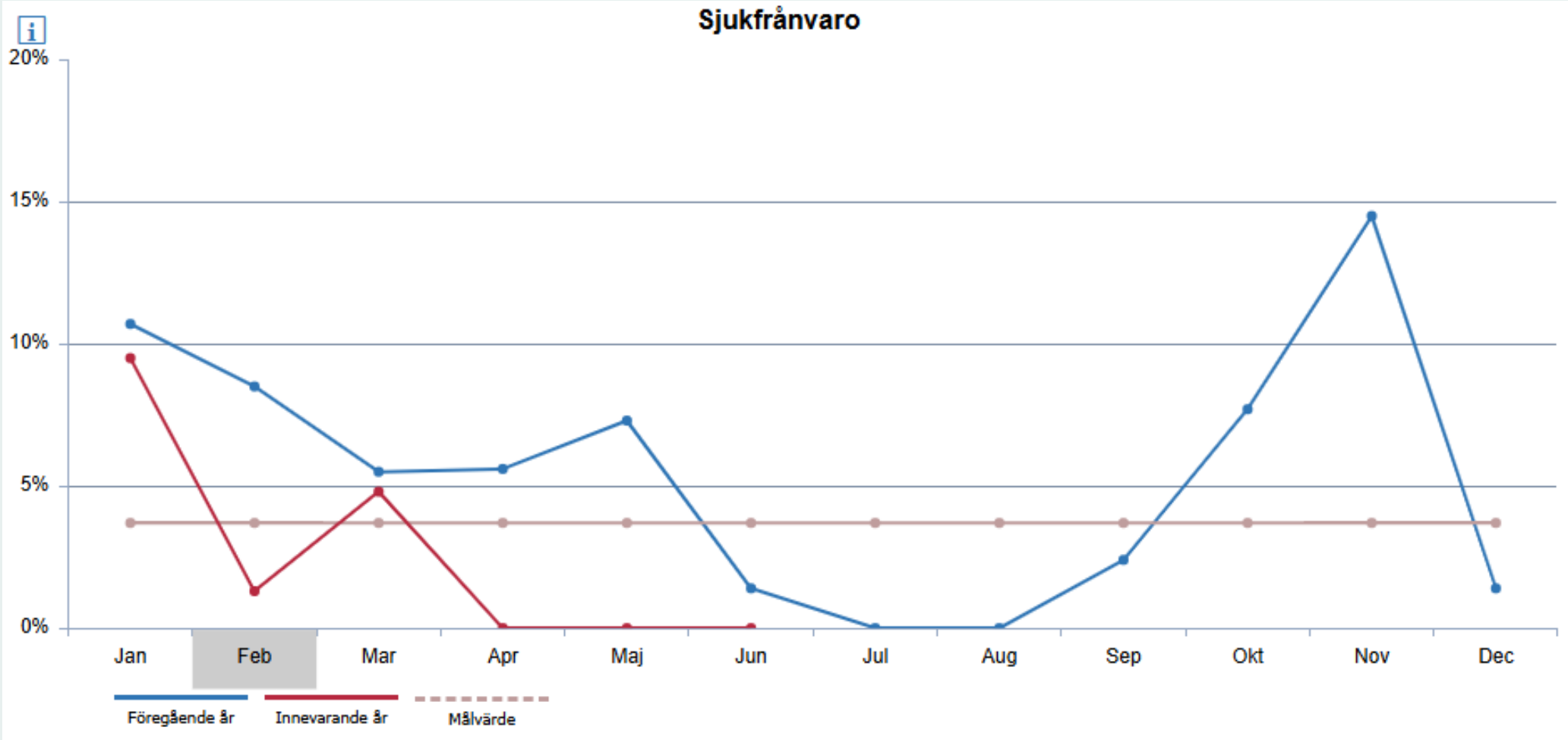
(1 mån släp, inget vid årsbokslut)

	Föregående År	Innevarande År
Total sjukfrånvaro	6,8	2,7
- varav dag 1-14	0,8	2,7
- varav dag 15-90	0,0	0,0
- varav dag 91-365	6,0	0,0
- varav dag 366-	0,0	0,0

Kommentarer/åtgärder

- ❖ Arbetet pågår och arbetsmiljö är en integrerad del av diskussionerna på APT
- ❖ Planering och uppstart av utvecklande medarbetarskap

Sjukfrånvaro

Ekonomi

Förenklad resultaträkning (Mnkr)									
	Ack Utf Inn År	Ack Bud Inn År	Ack Avv Bud	Ack Utf Fg år	Helår Prognos	Helår Budget	Avv Bud mot Prog	Bokslut Utf Fg År	Ack Avv Fg År
Försäljning av utbildning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av tjänster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionsättning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Specialdestinerat statsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	4,2	4,0	0,2	4,4	6,9	6,9	0,0	7,2	-0,2
Summa Intäkter	4,2	4,0	0,2	4,4	6,9	6,9	0,0	7,3	-0,2
Personalkostnader	-2,8	-3,2	0,4	-2,9	-5,1	-5,5	0,4	-5,0	0,2
Läkemedel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbildning, kultur mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lämnade bidrag	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,3	0,0	0,0	-0,1
Övriga kostnader i kkl 5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokalkostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IT-kostnader	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Konsultarvoden för speciella utredningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader i kkl 6+7	0,0	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Finansiella intäkter och kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Kostnader	-3,0	-3,5	0,5	-3,1	-5,8	-6,1	0,4	-5,3	0,1
Resultat	1,1	0,5	0,6	1,3	1,1	0,8	0,4	2,0	-0,1

Prognostiserat resultat +1,1 mnkr

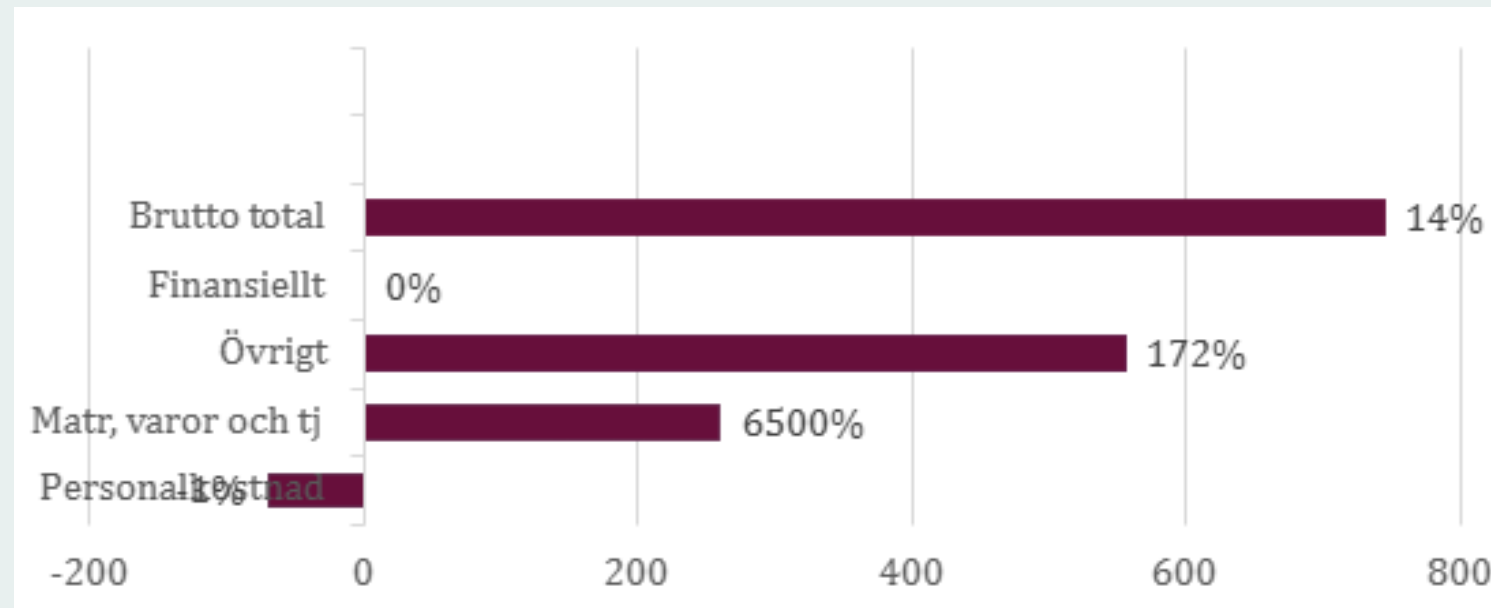
Förändringar prognos jmf budget (budget +0,8 mnkr):

- Minskade sociala avgifter +0,3 mnkr

Kommentarer

- Den positiva prognosen jmf budget beror till största del på minskade sociala avgifter.
- Det positiva resultatet beror även på att en halvtidstjänst är budgeterad i personalbudgeten, kostnaden kommer under hösten, och bokförs som övrig kostnad.

Ekonomi –kostnadsutveckling

Prognostiserat resultat +1,1 mnkr

Förändringar prognos jmf fg år:

Prognos +1,1 mnkr jmf bokslut fg år +2 mnkr

- Ökad personalkostnad (kommer som övr kostnad) -0,3 mnkr
- IT-konsultkostnader -0,2 mnkr
- Ersättning jurist -0,3 mnkr

Kommentarer

- Prognos 2025 är 0,8 mnkr sämre än bokslut 2024 och beror främst på att halvtidstjänsten var vakant en del av förra året, ersättning har betalats för jurist i år samt att IT-konsultkostnader beräknas behövas i år för utveckling av Synergi.
- Diagrammet med bruttokostnadsutvecklingen visar prognos jmf fg år. Den minskade personalkostnaden beror på minskade sociala avgifter. Stapeln Övrigt står framförallt för kostnaden för halvtidstjänsten anställd hos Uppsala som kommer som en övrig kostnad, samt IT-konsultkostnaden. Material, varor och tjänster beror framförallt på kostnaden för jurist som ligger där.

Intern kontroll Patientnämnden 2025

Gransknings-område	Berört reglemente, policy eller regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Stödpersonsuppdraget - Att stödpersoner fullgör sina uppdrag	Kontroll av instruktion – Stödpersonens roll och uppdrag	Stickprovskontroller sker under året	Uppdraget uppfyllt enligt granskning	Stickprovskontroller införs som en ordinarie kontroll av verksamheten.
Kontroll av inskickade avslut för stödpersonsuppdrag vid LPT	Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	Antal avslutade LPT uppdrag - hur många har skickats in	Bristfällig 14 avslut har skett, av dem har två avslut meddelats via telefon.	Rapport till verksamhetschef för vuxenpsykiatri och BUP, att vi tillsammans ser över rutinen. Uppföljningen fortsätter under nästa år.

8

PK240156

Regionkontoret, Patientnämndens kansli
Anna-Karin Jansson
Epost: anna-karin.jansson@regionvastmanland.se
Telefon:

TJÄNSTESKRIVELSE REDOVISNING INTERN KONTROLL 2025 FÖR PATIENTNÄMNDEN

Förslag till beslut

Uppföljning av intern kontrollplan 2025 godkänns

Ärendet i korthet

Uppföljning av patientnämndens intern kontrollplan 2025 redovisas i Delårsrapport 2 2025 för patientnämnden.

Resultatet visar för kontrollpunkt:

- 1: att kontrollen av att stödpersoner fullgör sitt uppdrag anses uppfyllt.
- 2: Kontroll av inskickade avslut för stödpersonsuppdrag vid LPT – visar negativt resultat. Av 14 avslut har endast 2 inkommit och via telefon. Rapport kommer ske till berörda verksamhetschefer samt en gemensam genomgång av rutinen. Uppföljning fortsätter nästa år.

Beslutet skickas till

Verksamhetschef för vuxenpsykiatri

Verksamhetschef för BUP barn och ungdomspsykiatri

Områdeschef för psykiatri

Verksamhetschef för Patientnämnden

Analys av klagomål och synpunkter på vården inom analysområde förlossning under 2024

*Ärenden som avser kvinnans vård i samband med förlossning och
eftervård samt vård som ges till följd av problem som uppstått vid
tidigare förlossning, oavsett problemområde och även skada på barnet
som uppstått under förlossningen*

Patientnämnden Västmanland

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Bakgrund	4
2. Syfte	4
3. Metod	4
4. Resultat	5
Övergripande beskrivning av underlag.....	5
Problemområde	5
Vård och behandling	5
Ytterligare problemområden- Bemötande, information och delaktighet	6
Resultat	6
Ytterligare problemområden- Information.....	7
Kommunikation	7
Tillgänglighet	7
Vårdansvar och organisation.....	7
Övriga problemområden	7
5. Analys och reflektioner	8
6. Patienters och närståendes förbättringsförslag	8
7. Övrigt	9

Sammanfattning

Region Västmanland har tagit emot 1509 ärenden som är registrerade i ärendehanteringssystemet synergi. Antal inkomna ärenden som berört förlossningsvård har granskats enskilt via ärendebeskrivningens sammanfattning enligt uppsatta kriterier. Det är 21 ärende som har ingått i underlaget. Klagomål/synpunkter har riktats mot kvinnoklinik, förlossning och specialistmödravård. Olika typer av förlossningar har berörts. Ärendena har handlat om: ultraljud för kontroll, brister som resulterat i kejsarsnitt, brister i samband med förlossning och eftervård, läkemedel i samband med graviditet, smärtor som inte togs på allvar. Resultatet visade att 11 ärenden uppfyllde kriterierna. 3 ärenden är kategoriserade under vård- och behandling och fördelade på delproblemet behandling. 8 ärenden finns kategoriserade under resultat och är fördelade på delproblem resultat.

I rapporten har inkomna synpunkter/klagomål analyserats och redovisats i patientberättelser, citat och med patienters förslag till åtgärder.

Patienters konkreta förbättringsåtgärder är att det behöver vara en tydligare kommunikation från vårdgivaren. Vårdpersonal behöver utbildas i psykisk ohälsa och förebyggande arbete. Utbildas i att inhämta samtycke och avsluta åtgärder när patienter avböjer.

1. Bakgrund

Patientnämnderna bedriver lagreglerad verksamhet med uppdrag att ta emot klagomål och synpunkter från patienter och närstående avseende offentligt finansierad hälso- och sjukvård i regioner och kommuner samt viss tandvård. Utifrån synpunkter och klagomål ska patientnämnderna bidra till kvalitetsutveckling, hög patientsäkerhet och till att verksamheterna inom hälso- och sjukvården anpassas efter patienternas behov och förutsättningar. Patientnämnderna ska årligen analysera inkomna klagomål och synpunkter samt uppmärksamma regioner och kommuner på riskområden och hinder för utveckling av vården.¹

Analysen ska, tillsammans med en redogörelse över patientnämndsverksamheten, årligen lämnas över till IVO.² IVO har en skyldighet att systematiskt tillvarata information som patientnämnderna lämnar, information från patienter ska bland annat användas som underlag för tillsynernas inriktning.³

Patientnämnderna och IVO beslutar gemensamt om ett särskilt fokusområde per år. Denna rapport innehåller patientnämndens analys av ärenden som rör detta fokusområde.

Definition förlossning:

Ärenden som avser kvinnans vård i samband med förlossning och eftervård samt vård som ges till följd av problem som uppstått vid tidigare förlossning, oavsett problemområde och även skada på barnet som uppstått under förlossningen.

2. Syfte

Syftet med årets analys är att belysa klagomål och synpunkter inom analysområde förlossning som patientnämnden tagit emot under 2024. Analysområdet inkluderar ärenden som avser kvinnans vård i samband med förlossning och eftervård samt vård som ges till följd av problem som uppstått vid tidigare förlossning, oavsett problemområde och även skada på barnet som uppstått under förlossningen.

3. Metod

Patientnämnden i Västmanland har märkt upp klagomål och synpunkter enligt definitionen om förlossning. Nämnden redogör för ofta förekommande klagomål och synpunkter. Nämnden redogör även för ärenden som inte nödvändigtvis är många till antalet men som är angelägna eller särskilt anmärkningsvärda att lyfta fram.

¹ 3 § Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

² 7 § Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

³ 7 kap 6 § Patientsäkerhetslag (2010:659)

Region Västmanland har i rapporten använt de 1509 ärenden som är registrerade på en patient i ärendehanteringssystemet synergi. De ärenden som ingick i urvalet har granskats enskilt via ärendebeskrivningens sammanfattning i syfte att finna centrala områden och gemensamma beröringspunkter enligt uppsatta kriterier. *"Ärenden som avser kvinnans vård i samband med förlossning och eftervård samt vård som ges till följd av problem som uppstått vid tidigare förlossning, oavsett problemområde och även skada på barnet som uppstått under förlossningen"*. Granskningen innehöll 21 ärenden. Resultatet visade att 11 ärenden uppfyllde kriterierna. Inkomna synpunkter/klagomål har analyserats och redovisats med patientberättelser och citat med förslag till åtgärder.

4. Resultat

ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING AV UNDERLAG

Det är 21 ärende som har ingått i underlaget. Klagomålen har riktats mot kvinnoklinik, förlossning och specialistmödravård. Fördelat på följande typ av förlossning: 7 kejsarsnitt, 4 vaginala, 3 ej specificerade. I övrigt har ärendena handlat om: väntat på besked om möjlighet till kejsarsnitt, ultraljud för kontroll, brister som resulterat i kejsarsnitt, brister i samband med förlossning och eftervård, läkemedel i samband med graviditet, smärtor som inte togs på allvar.

PROBLEMOMRÅDE

Av de 11 ärenden som granskats i rapporten finns 3 ärenden under vård- och behandling. Under vård- och behandling är de fördelade på delproblemet behandling. 8 ärenden finns under resultat och är fördelade på delproblem resultat.

Fysiska skador som händelserna medfört är tarm- eller urologiska besvär, bäckenbottenbesvär, klipp eller snitt, kvarvarande problem med smärta, blödningar, infektioner, barn har drabbats fysiskt, barn har avlidit, brännskador, kvarglömmt material.

Psykiska skador som händelserna har medfört är förlossningsrädsla, stress, ångest och posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).

VÅRD OCH BEHANDLING

Ärendena gäller klagomål/synpunkter som är lämnade till förlossningsavdelningen och specialistmödravården. Händelserna har medfört psykiska skador och lidande, onödiga risker och rädslor.

Nedan följer sammandrag från patientberättelser:

I ett ärende upplevde patienten sig blivit utsatt för hot och våld under förlossningen. Vidare att personalen tjatade till sig samtycke. Patient beskriver personalens dåliga bemötande och att inte blivit lyssnad till.

I ett annat ärende beskriver patienten oprofessionellt bemötande och brister i informationen gällande undersökning/ behandling, biverkningar och komplikationer samt att informationen inte var anpassad till individuella förutsättningar för att kunna samtycka och ta ställning till förslagna åtgärder.

I ett tredje ärende beskriver patienten att det som framgick i förlossningsbrevet, som var utformat tillsammans med läkare, inte följdes. Patienten sa upprepade gånger nej till de ingrepp och behandlingar som utfördes av personal på plats.

...” övergrepp som de psykiska påtryckningarna, det fysiska fasthållandet och gränsöverskridandena innebar, upplevde jag dessutom en stor maktlöshet”...

YTTERLIGARE PROBLEMOMRÅDEN- BEMÖTANDE, INFORMATION OCH DELAKTIGHET

Delproblemet bemötande, information och delaktighet har kategoriserats under vård och behandling. Bemötande har handlat om att patienten känt sig utsatt för dålig bemötande från personal och inte blivit lyssnad till.

Delproblemet information har berört information som saknades angående åtgärder, risker och komplikationer samt rättigheter att avstå från viss information som skapar oro.

Delaktighet har handlat om att patienten vid upprepade gånger nekat till de ingrepp och behandlingar som utfördes.

RESULTAT

Ärendena gäller klagomål/synpunkter som är lämnade till förlossningsavdelning. Händelser har gett upphov till skador på urinblåsan, brännskador, brister i smärtlindring, infektion, trycksår, avliden, flera års extra kontroller för att utesluta kvarstående symtom av syrebrist mm.

Nedan följer sammandrag från patientberättelser:

I ett ärende beskriver patienten att det blev felbedömt på förlossningen, hade tidigare förlösts genom kejsarsnitt på grund av barnets position, när samma sak hände igen ville man ändå försöka med vaginal förlossning, vilket ledde till att både patienten och barnet var väldigt nära att mista livet. Förlossningen drog ut på tiden, livmodern gick sönder och patienten förlorade mycket blod. Patienten upplevde inte att smärtorna togs på allvar.

I ett annat ärende beskriver patienten att förlossningen var planerat med kejsarsnitt men patienten fick föda vaginalt. Vidare att förlossningen avslutades med sugklocka. Patienten beskriver förlossningsrädsla och i förlossningsbrevet, hade patienten bland annat nämnt att patienten var emot sugklocka. Patienten uppger att förlossningen inte slutade bra som har kvarstående fysiska problem.

..."Jag mår verkligen fysiskt och psykiskt dåligt över detta och behöver hjälp för att må bra igen. Vården har nog aldrig behandlat någon annan så dåligt som jag blev behandlad!"

YTTERLIGARE PROBLEMOMRÅDEN- INFORMATION

Delproblemet information har kategoriserats under resultat. Det har handlat om att det är viktigt att få tolk när medicinsk information ska delges. Att det har saknats information angående komplikationer, återhämtning och tecken som ska uppmärksammas i samband med operation.

KOMMUNIKATION

INGA ÄRENDEN. TILLGÄÅGLIGHET

Inga ärenden.

VÅRDANSVAR OCH ORGANISATION

Inga ärenden.

ÖVRIGA PROBLEMOMRÅDEN

Övriga problem i dessa ärenden är brännskada efter kejsarsnitt, och i ett annat fall kvarglömda operationsdukar.

5. Analys och reflektioner

I Regionens förvaltningsplan 2023–2025 framgår att det ska vara en effektiv verksamhet av god kvalitet med särskilt uppdrag att delta i det nationella arbetet med kvinnosjukvård och arbeta för en stärkt förlossningsvård. I en del ärenden beskriver patienter att de vill vara med delaktiga i sin vård och utforma den efter både tidigare erfarenheten och aktuella behov. Det finns en önskan att vara delaktig i att bestämma förlossningsmetod. Patientnämnden ser en del förfrågningar av kejsarsnitt. Det har inkommit några ärenden som beskriver behovet av kejsarsnitt, dels framkommer brister i information om åtgärden är beviljad eller inte, dels nekade kejsarsnitt. Långvarig väntan inför besked eller nekad åtgärd leder till att patienter inte känner sig tagna på allvar och mår psykiskt dåligt. Det förekommer både självmordstankar och förlossningsrädslor.

6. Patienters och närståendes förbättringsförslag

”Lär personalen att ett nej är ett nej oavsett ”.

”Utbildning till personal om vilka komplikationer som kan ske om man utsätter en patient för övergrepp och pressar en stressad/ångestfylld person”.

”Utbildning om psykisk ohälsa och förebyggande av detta”.

”Utbildning i att inhämta samtycke samt att avsluta en handling när patienten säger nej”.

”Utbildning i att berätta om för och nackdelar av ingrepp och mediciner”.

”Ej hålla fast och tvinga patienter att genomgå ingrepp som denne ej samtyckt till”.

”Stoppa personalen från att utföra övergrepp eller utföra vård utan samtycke”.

”Tydligare kommunikation, förklarat vad som har skett och ska ske”.

”Personalen behöver samarbeta bättre och söka hjälp/fråga mer erfaren kollega om de tycker att något verkar konstigt eller om de känner sig osäkra”.

”Fler resurser”

”Lyssna på patienten”

7. Övrigt

Det fanns vissa iakttagelser som inte har passat in i vår kategorisering, till exempel som fysiska åkommor. En kvinna fick en brännskada och en av kvarglömt material.